

مرکز مجاز امام صادق علیه السلام

الموجز فی اصول الفقه

اصل احتیاط

جلسه ۵۶

استاد وافی

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv

اصالة الاحتیاط

الشبهة غیر المحصورة

... برخی از اصولیون استدلال کرده اند به دلیلی که مقدم می شود بر اطلاق (اطلاقی که در اجتناب است)

که برخی از آن را ذکر می کنیم:

الاول: موافقت قطعی در شبهه غیر محصورة باعث عسر و حرج است بنابراین ارتکاب اطراف شبهه جایز است.

ImamSadiq.tv امام صادق علیه السلام امام صادق علیه السلام امام صادق علیه السلام

الثانی: روایاتی که وارد شده مبنی بر جواز خرید از ظالم، حمل بر شبهه غیر محصورة می شود و نشانگر

عدم وجوب اجتناب است.

نکته:

شبهة الكثير فی الكثير:

این مورد در جایی است که در شبهه غیر محصورة، افراد مردد زیاد باشد، مثل زمانی که می دانیم ۱۰۰

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv

گوسفند از بین ۱۰۰۰ گوسفند حرام است، که این مورد مانند شبهه محصورة است.

المقام الثانی: الشبهة الوجوبیه:

شبهه وجوبیه در «مکلف به» دو قسم است:

مرکز مجربان امام صادق علیه السلام

گاهی شک مردد است بین دو متباین، مثل تردد وجوب نماز ظهر یا جمعه.
گاهی شک مردد است بین اقل و اکثر، مثل تردید بین اینکه آیا سوره در نماز واجب است یا خیر
لذا بحث ما در دو موضع انجام می گیرد:

ImamSadiq.tv

الموضع الاول: الشبهة الحكيمة الوجوبية الدائرة بين متبائين

زمانی که واجب دائر مدار بین دو امر متباین بود، با توجه به منشا شک، ۴ صورت متصور است:

- ۱- زمانی که مردد شود واجبی با غیر خودش بخاطر فقدان نص مثل تردد بین نماز ظهر و جمعه
- ۲- زمانی که مردد شود واجبی با غیر خودش بخاطر اجمال نص، مثل اینکه تکلیف وجوبی به یک امر مجمل تعلق گیرد. مثل قول خداوند متعال: «حافظوا على الصلوات و الصلاة الوسطى» زیرا صلوات وسطی مردد است بین مصادیق متعدد.

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv

- ۳- زمانی که مردد شود واجبی با غیر خودش بخاطر تعارض و کفو بودن دو نص، مثل زمانی که امر دائر شود بین قصر یا تمام خواندن نماز بخاطر تعارض دو روایت.

- ۴- زمانی که مردد شود واجبی با غیر خودش بخاطر مشتبه شدن موضوع، مثل اینکه مشتبه شود نمازی که قضا شده بین عصر و مغرب.

قول مختار این است که در همه اینها بجز مورد سوم به احتیاط عمل شود و در مورد سوم آنچه مشهور است تخیر است.

ImamSadiq.tv

الموضع الثاني: الشبهة الحكيمة الوجوبية الدائرة بين الاقل و الاكثر

اقل و اکثر به استقلالی و ارتباطی تقسیم می شوند و فرقیان این است که وجوب اقل و امتثال آن در استقلالی، مغایر با وجوب اکثر است (بر فرض وجوب اکثر) یعنی برای هر یک وجوب و امتثال مجزایی است مثل بدهکاری که مردد است یک دینار بدهکار است یا دو دینار، امتثال اقل برای او

مرکز مجرب از امام صادق علیه السلام

واجب است اما امتثال اکثر واجب نیست زیرا وجوبش ثابت نیست بخلاف اقل در ارتباطی، که در فرض وجوب اکثر، اقل هم در نفس اکثر واجب است نه بصورت مستقل، بنابراین در ارتباطی، وجوب و امتثال واحدی وجود دارد.

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv